

GAZİANTEP UNIVERSITY JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES

Journal homepage: <http://dergipark.org.tr/tr/pub/jss>

Araştırma Makalesi • Research Article

Türk Ordusunun Modernizasyonunda Amerikan Etkisi: M1 Garand Piyade Tüfeklerinin Türk Silahlı Kuvvetleri Envanterine Girişi Üzerine Bir Değerlendirme

The American Influence on the Modernisation of Turkish Army: An Assessment of the Entry of the M1 Garand Infantry Rifle into the Turkish Armed Forces Inventory

Ali Serdar METE^{a*}

^a Dr., Yeditepe Üniversitesi, Atatürk İlke ve İnkılapları Enstitüsü, İstanbul / TÜRKİYE
ORCID: 0000-0002-3662-7636

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Başvuru tarihi: 26 Ağustos 2024

Kabul tarihi: 8 Aralık 2024

Anahtar Kelimeler:

Türk Silahlı Kuvvetleri,
Askeri modernizasyon,
Amerikan etkisi,
Piyade Tüfegi,
M1 Garand.

ARTICLE INFO

Article History:

Received: August 26, 2024

Accepted: December 8, 2024

Keywords:

Turkish Armed Forces,
Military modernisation,
American influence,
Infantry Rifle,
M1 Garand.

ÖZ

Cumhuriyet yönetimi Türk Silahlı Kuvvetlerinin oluşumunda Osmanlı mirasını devraldı. İstiklal Savaşı sonrasında eldeki imkânların değerlendirilerek ordunun yeniden teşkilatlanmasına çalışıldı. Atatürk döneminde modernizasyonun ilk adımları atılmış olsa da II. Dünya Savaşı'nın patlak vermesi savunma sanayi yatırımlarının gelişimini olumsuz etkiledi. Türkiye, son ana kadar savaşa katılmayarak askerî ve ekonomik açıdan kaldıramayacağı bir yükten de kaçınmıştı. Türk ordusunun mevcut kabiliyetleri barış döneminde yeterli olmakla birlikte bir dünya savaşının gereklerine uygun olmaktan uzaktı. II. Dünya Savaşı boyunca gelişen askerî teknolojinin yeni ürünlerinin temin edilememesi de savaş sonrasında ordunun ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin modernizasyon ihtiyacını şiddetlendirmişti. Soğuk Savaş döneminde iyice açığa çıkan Sovyet tehdidi sebebiyle Türkiye Amerikan desteğine askerî açıdan özellikle ihtiyaç duyuyordu. Amerika Birleşik Devletleri'nin Türkiye'ye yönelik planları Türk-Amerikan askerî ilişkilerini güçlendirerek Türkiye'ye askerî yardım yapılmasının önünü açtı. 1947'den itibaren yürütülen çalışmalar Amerikan Yardımı'nın fiziki unsurlarıyla birlikte eğitim ve doktrin açısından Türk ordusunun modernizasyonunda Amerikan etkisini doğurdu. Prusya askerî usullerinin yerine Amerikan usulleri uygulanmaya başlanırken Türkiye'nin NATO'ya girişiyle Amerikan etkisi kalıcı hâle geldi. Türk askerinin Amerikan yardımıyla tanıştığı M1 Garand Piyade Tüfegi, pek çok ilkin temsilcisi olduğu gibi Amerikan etkisinin de sembolü oldu. Bu çalışmada M1 Garand Piyade Tüfegi merkeze alınarak Türk ordusunda Amerikan etkisinin doğuşu incelendi. İmparatorluk döneminden devralınan askerî mirasın uğradığı değişime de değinilerek savaşın fizikî unsurlarının başında gelen ateşli silahların ordunun teşkilat ve doktrinine etkisi üzerinde duruldu.

ABSTRACT

The Republican administration inherited the Ottoman legacy of the formation of the Turkish Armed Forces. After the War of Independence, efforts were made to reorganize the army through available resources. Although the first steps of modernization were taken during the Atatürk era, the outbreak of World War II negatively impacted the development of the defense industry. By remaining neutral in the initial stages of WWII, Turkey was able to avert the grave military and economic repercussions. It would not have been able to endure. Indeed, the existing military capabilities were adequate during times of peace, however far from being appropriate for the prerequisites of a world war. The lack of access to modern military equipment and technology during WWII further exacerbated the post-war want for modernization of the military and the Turkish Armed Forces. Due to the imminent Soviet threat, most overtly exposed during the Cold War, Turkey was in particular need of and thus open to American military support. The US' plans involving Turkey paved the way for military aid, henceforth strengthening Turkish-American military ties. The activities carried out since 1947, together with the physical elements of American Aid, gave rise to a growing US' influence in the modernization of the Turkish army in terms of training and doctrine. While the American doctrine replaced the previously ruling Prussian military doctrine, the US influence became permanent and prevalent with Turkey's entry into the NATO. The M1 Garand Infantry Rifle, which the Turkish soldier acquired with American help, became a very symbol of the inherent US influence as well as of many firsts to come. In this study, the birth of the American influence in the Turkish Rifle was examined on the basis of the M1 Garand Infantry Rifle. The change in the military heritage inherited from the imperial period was also touched upon and the impact of firearms, which are the main physical elements of war, on the organization and doctrine of the army was focused on.

* Sorumlu yazar/Corresponding author.
e-posta: aserdarmete@gmail.com

EXTENDED ABSTRACT

The republican administration inherited the Ottoman heritage in the formation of the Turkish Armed Forces. After the War of Independence, the possibilities at hand were evaluated and attempts were made to reorganize the army. Although the first steps of modernization were taken in the Atatürk's era, the outbreak of the World War II negatively affected the development of defence industry investments. Turkey had also avoided a burden that it could not bear militarily and economically by not joining the war until the last moment. Although the current capabilities of the Turkish army were sufficient in peacetime, they were far from being efficient in terms of the requirements of a world war. The inability to provide new products of military technology that developed during the war also exacerbated the need for modernization of the army and the Turkish Armed Forces after the war. Turkey, which maintained its position of armed neutrality until the end of WWII, had undergone a period of vigilance during which it immediately expended all its resources, although it did not participate in the war. Although Turkey was on the side of the victors when the war ended, it had become open to threats that would emerge in the new period from a military and economic point of view. The urgent modernization need of the Turkish army, which is one of the last representatives of the old world in the post-war period, has also opened the door for an important change for Turkey. Support from the United States against the Soviet Threat would increase Turkey's power in the region but would also create a valuable opportunity for the goal of military modernization, which was not achieved during the war. From the point of view of the United States, this situation provided both political and military benefits. Thus, Turkish-US relations have developed by taking shape on the basis of military and political benefits. Turkey, which was located in the Western Bloc in the Bipolar World, was getting closer to the United States, while the military assistance received from the United States has both enriched the Turkish Armed Forces inventory and reorganized the armed forces according to the *American Doctrine*. The Turkish army, which has been reshaped under the American influence, has thus gained the elements of modern warfare. The United States' plans for Turkey have strengthened the Turkish-American military relations and paved the way for military assistance to Turkey. The collaboration that was started in 1947, together with the physical elements of American Assistance, gave rise to the American influence in the modernization of the Turkish army in terms of training and doctrine. According to the treaties signed, an American military mission was also to be assigned in Turkey for the rapid settlement of the American military system and the easier adaptation of the Turkish army to new military equipment. *The Joint American Military Mission for Aid to Turkey (JAMMAT)* would be the beginning of a new era that would lead to a change in doctrine within the Turkish Armed Forces. As a matter of fact, since the American aid began in 1947, it has been observed that the Turkish Armed Forces has undergone significant changes in terms of equipment, organization and doctrine. The introduction of the M1 Garand infantry rifle was also one of the most important developments that will serve as an example of the physical element of these changes. Until the arrival of the M1 Garand rifles in 1947; the infantry rifles used in the Turkish army were weapons that worked in the repeating fire Mauser system. Compared to semi-automatic rifles, Turkish rifles had to be re-installed every time they were fired, and this reduced the user's contribution to the battle because it affected the user's speed. Although the ammunition used was almost the same diameter, the magazine capacity of the M1 was more than Turkish rifles. Since the technical characteristics of the M1 increased the combat capabilities of the soldier, the advantages of these weapons were easily experienced on the battlefield. Turkey's decision to send troops to the Korean War was an occasion for the Turkish military to experience new weapons on the battlefield. The first Turkish troops to participate in the war reached Korea, where accelerated training was also carried out on board. The recognition of American weapons and coordination between the troops continued on the battlefield as well. As the Turkish forces became familiar with the allies' combat procedures and equipment, their coordination ability increased and continued to fight. Throughout the war, it was observed that the Turkish troops, who were followed by Turkish and US officers, used their new weapons and equipment effectively. The difficulties caused by the war conditions had accelerated the adaptation of the Turkish military to new weapons. In this respect, the Korean War enabled the Turkish army to recognize and use new technology on the battlefield, while Turkey's cooperation with the United States was also an efficient factor in turning into an alliance. As a matter of fact, Turkey's application for NATO membership that was made in 1949 was accepted in 1952 while the war was ongoing. The M1 Garand Infantry Rifle, which the Turkish soldiers started to use thanks to the American aid, became a symbol of the American influence, as it was the representative of many firsts. In this study, the birth of the American influence in the Turkish army was examined on the basis of the M1 Garand Infantry Rifle. The change in the military heritage inherited from the imperial period was also touched upon, and the impact of firearms, which are the main physical elements of war, on the organization and doctrine of the army was focused on. Archive documents accessible in the bibliography of the study were used primarily.

Giriş

Cumhuriyet Türkiyesi, Osmanlı askerî gücünün son temsilcileri tarafından imparatorluktan geriye kalan topraklar üzerinde kuruldu. Yeni devletin tüm kurumlarında olduğu gibi Türkiye Cumhuriyeti Ordusu da Osmanlı mirasını devraldı.

İstiklal Savaşı muzafferiyeti, Cumhuriyet ordusunun yeniden yapılanmasında önemli bir itici güç oldu. Türk ordusu köklü geçmişinden gelen usul ve esaslara çağın şartlarına uygun unsurlar eklenerek, zaman içinde gelişti. Devletin tüm kurumları için bir yeniden yapılandırma dönemi olarak adlandırılabilir Ataturk döneminde tam bağımsızlık ilkesinin teminatı olan silahlı kuvvetlerinin de yeniden teşkilatlanmasına gayret edildi. Cumhuriyet'in ilk yıllarında Türk ordusunun ve silahlı kuvvetlerin mevcut durumunun tespiti, ihtiyaçların belirlenmesi ve eksiklerin tamamlanması sürdürülen çalışmaların genel çerçevesini oluşturmaktaydı. Belirlenen çerçeveye uygun olarak teşkilat, doktrin ve teçhizat açısından ordunun modern ordularla rekabet edebilecek seviyeye çıkarılması en temel hedef hâline geldi. (Hale, 2014, s. 108-110; Özdağ, 2017, s. 104-106; Güzeloglu, 2022, s.179-228)

Ataturk döneminde Türk Silahlı Kuvvetlerinin (TSK) her açıdan modernizasyonu için sarf edilen çaba İnönü döneminde de sürdü. Ancak bu dönemde II. Dünya Savaşı'nın ayak sesleri her ülkeyi etkilediği gibi Türkiye'nin önüne de ciddi engeller çıkardı. Ordunun modernizasyonu ve savunma sanayiinin kurulması için çalışmalar devam etse de dünyanın içinde bulunduğu yakın savaş hâli Cumhuriyet yönetimini herhangi bir alanda hamle yapmaktan alıkoyup vatan savunması odaklı politikalara sevk etti. II. Dünya Savaşı'nın sonlarına kadar silahlı tarafsızlık pozisyonunu koruyan Türkiye, savaşa katılmamakla beraber hemen bütün kaynaklarını sarf ettiği bir teyakkuz dönemi geçirmişti. Savaş sona erdiğinde Türkiye galiplerin safında yer alsa da askerî ve ekonomik açıdan yeni dönemde ortaya çıkacak tehditlere açık hâle gelmişti. Savaş sonrası dönemde eski dünyanın son temsilcilerinden olan Türk ordusunun acil modernizasyon ihtiyacı Türkiye için önemli bir değişimin de kapısını araladı. İki Kutuplu Dünya'da Batı Bloku'nda yer alan Türkiye, Amerika Birleşik Devletleri'yle (ABD) yakınlaşırken ABD'den alınan askerî yardımlar hem TSK envanterini zenginleştirdi hem de silahlı kuvvetlerin *Amerikan Doktrini*'ne göre yeniden düzenlenmesini sağladı. Amerikan etkisiyle yeniden şekillenen Türk ordusu, modern savaşın unsurlarına da bu sayede kavuştu. Amerikan harp araç ve gereçleri arasında M1 Garand Piyade Tüfeği özel bir yere sahipti. Bu silah Türk askerinin kullandığı ilk yarı otomatik piyade tüfeği olmakla birlikte Doğu Bloku'na karşı Amerikan gücünün de en önemli sembollerindendi. (Jones, 1998, s. 7-8; Şarlak, 2022, s. 29-30)

Bu çalışmada M1 Garand Piyade Tüfeği merkeze alınarak Türk ordusunda Amerikan etkisinin doğuşu incelendi. İmparatorluk döneminden devralınan askerî mirasın uğradığı değişime de değinilerek savaşın fizikî unsurlarının başında gelen ateşli silahların ordunun teşkilat ve doktrinine etkisi üzerinde duruldu. Çalışmanın kaynakçasında ulaşılabilen arşiv belgeleri öncelikli olarak kullanıldı. Gizlilik bulunan belgelerden doğan eksikler uluslararası yayımlar ve belgelerle giderilmeye gayret edildi.

İkinci Dünya Savaşı Türkiyesi ve Türk-Amerikan İttifakı'nın Kökenleri

İkinci Dünya Savaşı öncesinde Türkiye, kurumları yeni yeni oluşmaya başlayan bir ülke görünümündeydi. Cumhuriyet yönetimi bölgesinde güçlü ve dünyada söz sahibi bir Türkiye için Ataturk döneminde kararlı adımlar atabilmişti. Devletin kurumsal yapısının şekillendiği bu 15 yıl, İnönü dönemi için zengin bir birikim anlamına geliyordu.

Dünyayı daha öncekilerden çok farklı bir silahlı mücadeleye atan II. Dünya Savaşı'nın arifesinde İsmet İnönü'nün liderliği Türkiye için önemli faydalar sağlamıştı. Ataturk'ün yaklaşan savaşı işaret eden ve bu duruma karşı Türkiye'nin askerî gücünü artırmaya yönelik politikaları Millî Şef İnönü tarafından da sürdürüldü. Bu dönemde de TSK'nin komutası

Mareşal Fevzi Çakmak'a emanet edilmişti. Tecrübeli ve bir o kadar da temkinli bir komutan olan Çakmak, Türkiye'nin II. Dünya Savaşı tedbirlerinin sembolleşen ismi oldu. İnönü yönetimi siyasi ve diplomatik açıdan savaş dışında kalmak için gayret sarf ederken, Çakmak komutasındaki TSK olası saldırılara karşı Türkiye'yi savunmaya odaklanmıştı. Savaşın patlak vermesinden sonra silahlı tarafsızlık ilan eden Türkiye'nin tüm politikalarını belirleyen ana fikir savaşa girmemek ancak her an gelebilecek bir saldırıya karşı hazırlıklı olmaktan ibaretti (Koçak, 2013, s.141; Hale, 2014, s. 122-124; Tekeli ve İlkin, 2018, s. 396-400; Korkmazcan, 2021, s. 163).

Türkiye'yi savaşın etkilerinden korumak ve saldırılara karşı hazırlıklı olabilmek için seferber edilen ordu, savaş boyunca ortaya çıkan askerî teknolojiye sahip olmaktan çok uzaktı. Özellikle Alman silah endüstrisinin ürünleri karşısında direnmesi mümkün olmayan I. Dünya Savaşı silahları önemli bir handikaptı. Almanlar savaşın ilk üç yılında çok agresif ve hızlı saldırılarla neredeyse Avrupa'nın tamamını işgal ederken hareketin yönünü doğuya doğru çevirmeyi de ihmal etmemişti. Mihver Devletleri ve Müttefikler'le sürdürülmeye çalışılan dengeli ilişkiler Türkiye'nin diplomatik silahıydı. Askerî açıdan sahip olunan güçse Türk ordusunun silah altında bulundurulmuş insan kaynağıydı. Savaş başladığında 230.000 olan asker mevcudu savaş sonuna kadar 1.300.000'e kadar çıkarılabilmişti. Türkiye'nin savaşa dahil olması için taraflardan gelen baskılar ilk günden itibaren sürerken Türkiye bu baskıları hafifletmek için direniyordu. Dengeleri gözeterek savaşın dışında kalmaya gayret eden Türk diplomasisi için savaşın seyrinin dikkatle izlenmesi hayati öneme sahipti. Müttefikler ve Mihver Devletleri ile yapılan münferit anlaşmalar savaşın seyrine göre değişiklik gösteren dostluk, saldırmazlık, iş birliği ve yardım anlaşmaları olarak çeşitlendi. Savaşın Mihver Devletleri lehine seyrettiği 1941 yılının başlarında Türkiye'nin ABD ile yaptığı bir anlaşma ABD'nin desteğinin savaşa etkisinin doğru hesaplandığını göstermekteydi (Soysal, 2000, s. 650-651; Sıvış, 2019, s. 1523-1545).

II. Dünya Savaşı boyunca tüm ihtimaller değerlendirilmiş olsa da TSK için en temel mesele eldeki imkânların muhafazası oldu. Ateş gücünü artıracak üretim ve satın almaları istenilen seviyede yapmak mümkün olmadığından mevcut silah ve ekipmanların verimli bir şekilde kullanılmasına gayret edildi. Türk ordusunun ilk topçu silahları *Krupp* başta olmak üzere Erhard, Skoda ve Schneider-Creusot üretimi top ve havanlarla bunlara ait nakliye ve muhafaza araçlarıydı. Piyade içinse Mauser başta olmak üzere çok farklı marka ve çapta tüfekler kullanılmaktaydı. Makineli tüfek birlikleri Alman Maximi, Schawarzlose ve Hotchkiss silahlarıyla donatılmıştı. Subay ve astsubaylar, Mauser, Browning, Luger ve Nagant gibi farklı marka ve çaplarda tabancalar kullanılmaktaydı. Bu silahların bakımı, onarımı ve modernizasyonu için öncelikli olarak eldeki imkânlar değerlendirildi. Türkiye'de bulunmayan parça, makine, hat gibi diğer ihtiyaçlar içinse en son çare olarak ithalat yolları aranılmaktaydı. Tüm imkânlar seferber edilmişse de Türk ordusunun mevcut silahlarını çeşitlendirmek ve daha da önemlisi savaş sırasında ortaya çıkan yeni silahlarla değiştirmek mümkün olmamıştı (Turkey, 1948, s. 39-40; Turkey As An Ally, 1956, s.2; Erendil, 1988, s. 137; İlkin ve Tekeli, 2019, s. 400-402).

Türk Silahlı Kuvvetleri II. Dünya Savaşı'na muharip bir güç olarak katılmadığından eldeki silah ve ekipman tarafsızlığı korumak görevinde yeterli faydayı sağladı. Ancak savaş sonunda ortaya çıkan yeni dünya düzeninde Türkiye'nin savunma kabiliyetlerinin artırılması için TSK'nin ve öncelikli olarak ordunun modernizasyonu en önemli ihtiyaç olarak kendisini hissettirmişti. Güvenlik endişesinin temel sebebi iki kutuplu dünyanın çatışmasında Türkiye'nin tam ortada kalmasıyken bu endişeyi artıran sebepse savaş boyunca ortaya çıkan yeni askerî teknolojiye Türk ordusunun sahip olmamasıydı.

Amerikan Askerî Yardımları ve Türk Ordusunda Yeni Dönemin Başlaması

II. Dünya Savaşı'nda dengenin Müttefikler'e dönmesiyle Cumhuriyet yönetiminin ilgisi askerî gücünü artıracak fırsatları yakalamaya yönelmişti. İttifak teklifleri değerlendirilirken de en önemli hedef savaştan yara almadan çıkacak şekilde konumlanmaktı.

Savaş sonuna kadar Müttefiklerle sürdürülen görüşmeler ve ziyaretlerde Türkiye'nin askerî alt yapısını güçlendirme gayreti gözle görülür şekilde hissedilmekteydi. Bunun yanında Osmanlı'dan gelen Alman etkisinin de hesaba katılması gerekmekteydi. Türk ordusu her açıdan Alman prensiplerine göre dizayn edilmiş ve üstelik ağırlıklı olarak Alman silahlarıyla donatılmıştı. Müttefikler'in Türkiye ile ilgili endişelerinin başında söz konusu Alman etkisi gelmekteydi. II. Dünya Savaşı patlak verene kadar Türkiye'de bulunan Alman subay-müşavirler bu etkinin fiziki temsilcileriydi. Türk tarafının temel endişesiye Mihver Devletleri'ne karşı Müttefikler'den yeterli askerî destek alamamak ve savaşın hezimetle sonuçlanmasıydı. Ancak savaş Müttefikler lehine dönüp artık sonuç az çok belli olunca tarafların endişeleri de buna paralel olarak azaldı (Gürün, 1988, s. 1455-1468; Sander, 2020, s. 110; Ünalp, 2020, s. 201-221; Alkan, 2022, s. 43-44).

Türkiye son anda Almanya'ya savaş ilan ederek kazanan tarafta bulunsa da II. Dünya Savaşı'nda galipler arasında yer almadı. Buna rağmen savaşın son yıllarında başlayan askerî yakınlaşma özellikle ABD ve Britanya ile ilişkilerin sürdürülebileceğine işaret etmekteydi. Bu süreçte Müttefikler'in askerî yapısı, tesisleri, silah, mühimmat ve teçhizatları Türk makamları tarafından yakında tanınmış, Türkiye'nin gelişmiş teknolojinin ürünü olan bu yapıdan faydalanabileceği fikri doğmuştu. ABD'nin savaşa liderlik ederek zaferin lokomotifi oluşu da Türkiye'yi etkileyen faktörlerin başında gelmekteydi. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (Sovyetler Birliği) önderliğindeki Doğu ve ABD önderliğindeki Batı Bloğu arasında oldukça stratejik bir bölgede yer alan Türkiye, Soğuk Savaş döneminde bu stratejik konumundan dolayı oldukça gergin yıllar geçirecekti (Turkey's Position in The East-West Struggle, 01.02.1951, s. 4; Hanhimaki ve Westad, 2003, s. 15-18; Belge, 2014, s. 612-614; Atmaca, 2014, s. 19-34).

Sovyet tehdidine karşı ABD'den alınacak destek Türkiye'nin bölgedeki gücünü artıracak olmakla birlikte savaş boyunca ulaşılamayan askerî modernizasyon hedefi için de kıymetli bir fırsat doğuracaktı. ABD açısından bakıldığında bu durum hem siyasi hem askerî faydalar sağlamaktaydı. Türkiye'nin desteklenmesi hâlinde Doğu'da ideolojik bir direnç noktası oluşturmak mümkün olacaktı. Ayrıca Türk ordusunun zengin insan kaynağını silah, ekipman ve savaştan galip ayrılmış Amerikan doktriniyle yeniden yapılandırmak Sovyetler'e karşı güçlü ve caydırıcı bir müttefik doğuracaktı. Böylece Türk-ABD ilişkileri askerî ve siyasi fayda esasına göre şekillenerek gelişti (Contribution To Nie-9: Turkey, 1951, s.1-2; Çalış, 2017, 57-60; Uyar ve Güvenç, 2022, s. 86-106).

M1 Garand Piyade Tüfeklerinin TSK Envanterine Girişi

Sovyetler Birliği'ne karşı Batı Bloku'nda yer alan Türkiye için bu oluşumun lokomotifi olan ABD ile iyi ilişkiler tesis edilmesi, bu devletin desteğinin en üst düzeyde alınabilmesi, hayati bir meseleydi. Amerikan Hükümeti'nden siyasi, ekonomik ve askerî destek alınması hâlinde Sovyet tehdidine karşı daha güçlü durmak mümkün olacaktı ki ABD bu desteği 1947'de resmen ilan etti. ABD Başkanı Truman'ın komünist tehditle karşı karşıya olan her ülkeye yardım sözü bir doktrine dönüşmüştü. ABD Dışişleri Bakanı Marshall'ın adıyla anılacak planla daha belirgin bir forma kavuşan bu destek, savaş sonrasında bölgedeki Sovyet etkisini azaltarak Batı Avrupa'nın yeniden inşasını amaçlamaktaydı. Marshall Planı çerçevesinde Türkiye ve Yunanistan 400 milyon dolarlık bir ekonomik paketle desteklenecekti. Askerî hibelerin öncelikli olduğu bu yardım paketi kapsamında Türkiye'ye Amerikan silah, teçhizat ve araçları gönderilecekti ("Pravda Echoes Izvestia in Attack on Trumann Greek-Turkish Policy", 1947; "Truman Doctrine-Marshall Plan", 1947; "Who really did what to the Marshall plan Europe?").

1947; “Vandenberg Won’t Fight”, 1947; “Marshall Plan Aid Fostering Second Revolution in Turkey”, 1950; Ateş, 2020, s. 15-42).

ABD tarafından Sovyetler’in Batı’ya doğru yayılmasını engellemek için sarf ettiği yoğun çaba dış politikasının temel belirleyicisiydi. Stratejik üstünlüğü ele geçirmek ve iki kutuplu dünyada Sovyetleri zayıflatmak Soğuk Savaş süresince ortaya koyulan tüm faaliyetlerin hareket noktasını teşkil etmişti. Türkiye’ye yapılması planlanan Amerikan yardımları aslında Batı Bloku’nun kendi sınırlarını belirlemesinin yollarından biriydi. Dünya geneline yayılsa da Sovyet tehdidinin en yakın hissedildiği iki Akdeniz ülkesi olan Yunanistan ve Türkiye, Truman Doktri’nin ve Marshall Planı’nın en etkili şekilde uygulandığı ülkelerin başında gelmekteydi. (“Truman’s Greek Policy Winning Wide Support”, 1947; Satterthwaite, 1972, s. 74-84; Evered, 2010, s. 50-66; Holm, 2017, s. 40-45)

Yapılan anlaşmalar çerçevesinde Amerikan askerî sisteminin hızlıca yerleşmesi ve Türk ordusunun yeni harp araç gereçlerine daha kolay adaptasyonu için bir Amerikan askerî misyonu da Türkiye’de görevlendirilecekti. Kısa adıyla JAMMAT olarak bilinen Türkiye’ye Amerikan Askerî Yardım Kurulu, TSK içinde doktrin değişikliğine sebep olacak yeni bir dönemde başlangıcı olacaktı. Nitekim, Amerikan yardımlarının başladığı 1947’den itibaren TSK’nın teçhizat, teşkilat ve doktrin açısından önemli değişikliklere uğradığı görüldü. Amerikan silahlarının dost ve müttefik ülkelere bir yardım unsuru olarak gönderilmesi ABD’nin Soğuk Savaş sonrasında oluşturduğu güvenlik kalkanının önemli bir unsuruydu. Yardımlar, hibeler ve uygun fiyatlı satışlarla Sovyet tehdidine karşı savunma hattı güçlendirilirken savaş sonrasında ihtiyaç fazlası hâline gelen silahlar da daha verimli kullanılmış oluyordu. M1 Garand tüfeklerinin kullanılmaya başlanması da bu değişikliklerin fizikî unsuruna örnek teşkil edecek en önemli gelişmelerden biriydi (Celep, 2020, s. 3; Munson, 2012, 68-70).

Amerikan silahları Türk ordusu tarafından imparatorluk döneminde de kullanılmıştı. Amerikan İç Savaşı’ndan sonra alınan Amerikan tüfekleri dönemin şartlarında Türk askerinin yeni teknolojiyle tanışmasına vesile oldu. Alman silahlarının üstün özellikleri sebebiyle tercih edilmesine kadar Amerikan tüfekleri kullanılmaya devam edildi. Bu geçiş döneminin ardından Osmanlı ve Cumhuriyet ordusunda ana muharebe silahı olarak Alman silahları tercih edildi. Soğuk Savaş döneminde yeniden Amerikan tüfeklerinin kullanılmaya başlaması yıllar süren Alman etkisinin artık sonra eriyor olduğunun da önemli bir göstergesiydi. Zira Amerikan silahları da beraberinde önemli yenilikleri getirdi. Bunlardan en kritik olanı M1 Garand Piyade Tüfeklerinin kullanılmaya başlamasıyla Türk askerinin ilk defa yarı otomatik bir piyade tüfeği kullanması oldu (Hartmann, t.y., s. 10-11; Gencer, Örenç ve Ünver, 2008, s. 152).

M1 Garand Piyade Tüfeklerinin Teknik Özellikleri ve Türk Ordusunda Kullanımı

M1 Garand piyade tüfeği, John Cantius Garand tarafından dizayn edildi. Amerikan ordusunun kullandığı M1903 Springfield tüfeğinin gelişmiş bir versiyonu olan M1 Garand her atışta mekanizmayı kurmaya gerek kalmadan kendi kendine ateşe hazır hâle gelmekteydi. Bu yönüyle M1 Garand dünyanın ilk yarı otomatik piyade tüfeği unvanını da kazanmış oldu (Basic Field Manual U.S. Rifle, Caliber .30, M1903, 1940, s. 1-4; Brusino, 2009, s. 5).

Yapılan testler ve denemelerde başarılı sonuçlara ulaşan teknik heyetler M1 Garand Piyade Tüfeği’nin Amerikan ordusu envanterine girişini kabul etti ve silah 1936’dan itibaren kullanılmaya başlandı. Her atıştan sonra yeniden kurulmak zorunda kalınan eski model tüfeklerle mukayese edildiğinde yeni tüfeğin sağladığı hız avantajı üretiminin artmasını kolaylaştırmıştı. John C. Garand’ın adıyla anılan tüfek Springfield Armory Inc. tesislerinde üretilmeye başladıktan sonra her geçen yıl üretim miktarı daha da arttı. II. Dünya Savaşı şartlarında tüfeğe ihtiyaç arttığından Amerikan askerî standartlarına uygun olarak farklı üreticiler de üretim hattına dahil oldu. 1941’de üretime başlayan ve en meşhur Amerikan silah üreticilerinden biri olan Winchester Repeating Arms Co., Springfield Armory’dan sonra en fazla

M1 Garand tüfeği üreten firma oldu. II. Dünya Savaşı'nda Amerikan ordusu için üretilen M1 Garand miktarı toplamda 5.468.772 adede ulaştı. (U.S. Patent no. 1.892.141, 1932; Browne, 2003, s. 83; Thompson, 2012, s. 30, 60; Jones, 2017, s. 20-21)

Amerika'nın yeni silahı bir piyade tüfeği olarak üretilmiş olsa da savaş boyunca Amerikan ordusunun farklı sınıfları da bu silahı kullandı. Silahın doldurma kolaylığı, saldırı gücü ve isabeti sayesinde sağladığı taktik avantajlar ABD ordusuna önemli bir ateş gücü kazandırmıştı. Bu gücü yakından gören müttefik ve düşman kuvvetler de benzer silahları üretmek için çalışmalar başlattı. Nitekim M1 Garand'ın açtığı yolu yarı-otomatik bir Sovyet silahı olan SVT 38 izledi. Sovyetler bu tüfeği savaşın ihtiyaçlarına göre 1940'ta güncelledi ve yeni versiyona SVT 40 adını verdi. Alman ordusu için geliştirilen yarı otomatik piyade tüfeği olan Gewehr 41 ancak 1941'de hizmete alınabildi. Bu silahın gelişmiş versiyonu olan Gewehr 43 de 1943'te Alman ordusu tarafından kullanılmaya başlandı. Almanlar otomatik tabanca ve makineli tüfek gibi piyade silahlarında güçlü bir üretim kapasitesine sahip olsalar da yeni nesil piyade tüfeği üretiminde oldukça gecikmişti. (German Infantry Weapons, 1943, s.15-25; McNab, 2013, s. 11-12;)

II. Dünya Savaşı silah teknolojisi ve çeşitliliği açısından önemli gelişmelerin yaşandığı bir mücadele sahası oldu. Müttefiklerin zaferiyle sonuçlanan savaş bu devletlerin iki önemli gücü olan ABD ve SSCB'yi silah sanayisinde ön plana çıkardı. Bu durumun önemli sebeplerinden biri iki devletin silah üretim kabiliyetlerine eklenen Alman silah sanayisinin bilgi birikimi oldu. Savaşın orduların ihtiyaçları sebebiyle üretilen milyonlarca silah arasında her türden piyade tüfeği de bulunmaktaydı. Savaşın sonu ihtiyaç fazlası olarak kalan piyade tüfekleri Soğuk Savaş döneminde ABD ve SSCB tarafında yer alan devletlere kaydırılarak adete taraf olmanın sembolü hâline geldi (Manual for Tokarov Manual for Rifles&Carbines, 1954, s. 48-50; Thompson, 2012, s. 33).

Türkiye'nin savaş sonrasındaki askerî ittifak arayışları aynı zamanda TSK'nın modernizasyonu için doğabilecek fırsatların da değerlendirilmesi anlamına geliyordu. Savaş sırasında ABD ile yapılan görüşmelerde Türkiye'ye silah başta olmak üzere askerî malzeme sağlaması için gayret gösterilmişti. Bu görüşmelerde Britanya Hükümeti Türkiye ve Amerika arasında bir köprü vazifesi görürken temin edilecek kredi ve askerî malzeme sayesinde Türkiye'yi Müttefiklerin yanında savaşa dahil etme amacı gütmekteydi. Savaş sona erdikten sonra Britanya Hükümeti'nin varlığına ihtiyaç duyulmadan ABD ile yeniden görüşmeler başlatıldı. 23 Şubat 1945 tarihinde imzalanan Ödünç Verme ve Kiralama Anlaşmasıyla Türkiye'nin ABD'den harp araç ve gereçlerini temin etmesi amaçlanmıştı. Bu anlaşmayla Türkiye'ye açılacak kredilerle alınacak veya kiralanacak silahların finansmanı sağlanacaktı. Bu anlaşmayı takip eden dönemde Türk Hükümeti ABD'nin Türkiye'ye yakın bölgelerde konuşlanmış birliklerinden ihtiyaç fazlası silahları temin etmek için gayretlerini artırdı. Özellikle ABD'nin Ortadođu'daki varlığına odaklanan Türk ilgisi bütün kanalları deneyerek bu bölgedeki Amerikan silahlarını satın almaya yoğunlaştı. Bu girişimlerde istenilen sonucun alınması uzun soluklu bir süreci işaret ederken ABD'nin Sovyetler'e karşı sertleştirdiği politika Türkiye'nin elini güçlendirdi (DBA, 23777/103889/16, 15.03.1944; 23777/103889/15, 01.01.1945; 23777/103903/25, 20.09.1945; 23777/103903/4, 26.01.1946; 23777/103903/3, 30.01.1946; 23777/103903/1, 01.02.1946; Tamkin, 2009, s. 60-62; Özlü, 2013, s. 57-105).

1947'de Amerikan Başkanı Truman'ın ilan ettiği ve Truman Doktrini olarak bilinen prensipler Türkiye'nin endişelerini teyit ederken ABD'nin Sovyet yayılmasına karşı tedbirlerini de ilan ediyordu. Bu tedbirlerin başında Türkiye ve Yunanistan'ın Sovyetler'e karşı askerî açıdan güçlendirilmesi gelmekteydi. Yunanistan işgal dahil olmak üzere savaşın bütün etkilerine maruz kalarak askerî açıdan çok zayıf bir durumdayken Türkiye savaşa girmemesine rağmen askerî teknolojinin geldiği seviyede tehditlere karşı savunmasızdı. Her iki devlet için de ABD'nin sunduğu desteğin karşı koyulmaz cazibesinin sebebi bu askerî zayıflıktı. Türkiye

açısından ordunun modernizasyonunu Yunanistan açısından savaşın yaralarını sarmayı ifade eden süreç Truman'ın Mart 1947'deki nutkundan hemen sonra başladı. Amerikan'ın Türkiye'ye sağlayacağı askerî destek aslında topyekûn bir değişimin habercisiydi. 1947'ye kadar *Prusya Askerî Sistemi* üzerinde teşkilatlanmış ve ağırlıklı olarak Alman silahlarıyla teçhiz edilmiş Türk ordusu bu tarihten itibaren Amerikan tarzında yeniden yapılanacaktı. Bu yapılanmanın ilk adımı Türk ordusunun tüm sınıflarının kendi ihtiyaçlarına uygun olarak Amerikan silahlarıyla teçhiz edilmeye başlanması oldu. M1 Garand Piyade Tüfekleri de bu sayede Türk askerî tarafından kullanılmaya başlandı (Grüşhaber, 2018, s. 18-19; Çifçi, 2022, s. 385-386; Kostak, 2022, s. 9-23; Akkaya, 2006, s. 176-179).

1947'de M1 Garand tüfeklerinin gelişine kadar Türk ordusunda kullanılan piyade tüfekleri mükerrer ateşli Mauser sisteminde çalışan silahlardı. Bu silahlar kullanılabilir durumda olmakla birlikte eski teknoloji ürünüydü. Yarı otomatik tüfeklerle karşılaştırıldığında Türk tüfekleri her ateşlemede yeniden kurulmak zorundaydı ve bu durum kullanıcının hızını etkilediğinden muharebeye katkısını azaltmaktaydı. Kullanılan mühimmat hemen hemen aynı çapta olmasına rağmen M1'in şarjör kapasitesi Türk tüfeklerinden fazlaydı. Türk tüfekleri 7,9 mm çapında 5 fişek alırken M1'in kapasitesi 30-06 kalibre (7,62 x 63 mm) 8 fişek alıyordu. Tüfeklerin her ikisi de hazne içindeki şarjörden beslenmekle birlikte Amerikan tüfeklerinin beslemesi otomatik olduğundan el ile yapılan kurmaya göre daha hızlı yapılmaktaydı. Zaten bu tüfeklerin yarı-otomatik adını almasının sebebi de beslemeyi, barut gazının gücünü kullanarak çalışan mekanizma sayesinde, otomatik yapıyor olmasıydı. M1'nin teknik özellikleri askerî muharebedeki kabiliyetlerini artırdığından bu silahların avantajları savaş alanında da rahatlıkla tecrübe edilmişti (Ball, 2006, s. 356-370; U.S. Rifle Caliber .30, M1, 1965, s. 12-15).

TSK'nin kayıtlarına göre M1 Garand tüfekleri "12 Temmuz 1947 tarihli 5123 sayılı Türkiye Hükümeti ile ABD Hükümeti Arasında İmzalanan Türkiye'ye Yapılacak Yardım Hakkında Anlaşmaya Dair Kanun'un 05 Eylül 1947 tarihli ve 6699 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanması ile envantere girmeye başlamıştır." Bu silahların toplam adedi 158.812¹ olup partiler hâlinde TSK'ye teslim edildi. Fişek çapının Türk çapına uyarlanması için herhangi bir çalışma yapılmamış olup orijinal mühimmat olan 30-06 kalibre fişekler kullanılmıştı. Söz konusu mühimmat da silahlarla birlikte geldiğinden ilk yıllarda bunların üretimi için bir çalışma yapılmadı. Silahların envantere girmesiyle birliklere dağıtımı ve kullanımı başladı (Seijas, 2017, s. 23-28).

Yeni silahlar için tüm eğitim faaliyeti ABD subaylarının rehberliğinde yapılacağından Amerikan Askerî Komisyonu'nun yönergelerine uyuldu. Bu komisyonun TSK içindeki varlığı daha önce hiç kullanılmayan silah, mühimmat ve teçhizatla beraber Amerika menşeli tüm ekipmanların tanınması için önemi bir avantajdı. Yabancı uzmanlarla çalışma tecrübesi bulunan Türk subaylarının Amerikalı meslektaşlarından edineceği kabiliyetler yeni malzemenin gelecek dönem kullanımı için güçlü bir zemin hazırladı. Amerikan Komisyonu üyeleri sahip oldukları geniş yetkiler ve izinlerle TSK içinde görev yaparken Amerikan Askerî Sistemi'nin yerleşmesinde bir geçiş döneminin hazırlayıcısı oldu. Askerî yardımların teslimine başlanmasıyla birlikte Amerika'ya muayene ve benzer görevle gönderilen TSK personeli de karşılıklı etkileşimin ilk örneklerindendi. 1947'de göreve başlayan JAMMAT yoğun mesaisi ve Türk tarafının ilgisi sayesinde TSK üzerinde bir Amerikan etkisini doğurdu. Zamanla güçlenecek olan Amerikan etkisi silah, mühimmat, teçhizat gibi fiziki unsurların da etkisiyle TSK'nin Amerikan Sistemi'ne geçişini sağladı. Amerikan Askerî Yardımları çerçevesinde Türkiye'ye gönderilen M1 Garand tüfekleri söz konusu değişimin Türk askerinin elindeki sembolü oldu (BCA, 113/36/3, 31.05.1947; 114/59/10, 02.09.1947;

¹ Tüfek miktarıyla ilgili bilgi 11.11.2021 tarih ve 2105506151 başvuru numaralı e-dilekçeye Genelkurmay Başkanlığı Lojistik Daire Başkanlığı'nın 19.11.2021 tarih ve saat 09.26'da verdiği cevabına müstenittir.

115/77/1, 12.12.1947; 117/62/18, 17.09.1948; 118/103/11, 09.03.1949; Celep, 2020, s.121, 146-147; Akkaya, 2006, 176-179).

M1 Garand Piyade Tüfekleriyle Donatılmış Türk Askerinin Savaş Tecrübesi: Kore Savaşı

Amerikan tüfeklerinin alımı devam ederken bu silahların Türk askerince doğru ve etkili kullanılması için gayretler de sürdü. Silahların miktarı arttıkça birliklere dağıtımı artarak kullanımı yaygınlaştı. Amerikan silah ve mühimmatlarının kullanımına yönelik eğitim faaliyetleri de bu oranda artmıştı. Bununla birlikte M1 Garand tüfeklerinin muharebe sahasında kullanılması Türkiye'nin Kore Savaşı'na taraf olmasıyla başladı.

Türkiye'nin savaşa katılma kararını takip eden günlerde başlatılan hazırlıklarda eğitim faaliyetleri de önemli bir yer tutuyordu. Kore'ye sevk için hazırlanan birliklerin durumu ve hazırlıkları Amerikalı yetkililer tarafından denetlenmekte ve ilgililer teftiş raporlarıyla bilgilendirilmekteydi. Amerikan raporlarında söz konusu birliklerin tüm kabiliyetlerine yer verilerken Amerikan harp malzemesine sahip olup olmadıkları ve bunları kullanmak için gerekli eğitimleri alıp almadıklarına özellikle dikkat edilmişti. Hazırlıklar kapsamında savaşa katılacak Türk birliğinin komuta kademesi de süratle oluşturulmuş ve karargâh olarak Yedek Subay Okulu tahsis edilmişti. Komuta kademesinin hazırlıkları hızla tamamlaması gerekirken kendisinden beklenen diğer önemli vazife teşkil edilen birliğin hızlıca eğitilerek savaşa hazır hâle getirilmesiydi. General Tahsin Yazıcı², 12 Ağustos 1950 tarihinde, Birleşmiş Milletler Türk Silahlı Kuvvetleri olarak bilinen tugayın komutasına atanınca birlik en üst seviyeden söz konusu eğitim faaliyetlerini sürdürdü. Türk Tugayı'nın muharip gücü olan 241. Piyade Alayı Amerikan piyade silahları kullanacağından bu silahlara harp sahasında hâkim olması gerekmektedir. Etimesgut'ta sürdürülen bu eğitimler için hızlandırılmış bir program hazırlanmıştı. (ATASE, KS, 1/0/4, 05.08.1950; 110/9/1/15/, 10.08.1950; 1/0/10, 16.08.1950; 3/0/98, 04.09.1950; BCA, 216/30/06, 10.09.1950; Çifçi, 2015, s. 162-163; Özçelik, 2017, s. 21-22) Söz konusu hazırlık eğitimlerin seyrini bildiren bir raporda durum şöyle özetlenmişti (ATASE, KS, 3/0/13, 18.09.1950):

Piyade alayı ve Müf. Tas. Tk.'ı hariç diğer birlikler kendi sınıf okullarında 25 Ağustos-13 Eylül arasında kısaltılmış özel bir programa göre eğitime tabi tutulmuşlardır. Etimesgut'a avdetlerinde birlik komutanları eğitimin verimli olduğunu, faydalandıklarını bildirmişlerdir. P.A. ve Tas. Tk.'ı aynı tarihte (25 Ağustos) Etimesgut'ta; P.A.'ı Gerilla kursu öğretmeni ve kursiyer Sb.larının; Tas.Tk.'ı ise P. Atış okulundan gönderilen bir Bazukacı öğretmenin nezaretinde eğitime başlamışlardır. P.A.'ı için bidayette bütün erleri seyyanen aynı tarzda eğiten bir programın tatbikine başlanmış ise de bilâhère ihtisas eğitimine duyulan şiddetli ihtiyaç sebebiyle ve sayın K.K.K.'nin yüksek müsadeleriyle eğitim programı tadil edilerek tatbik edilmiştir. Bu arada muhtelif yeni silahların kullanımı ve atışına ehemmiyet verilmiş ve mucibi memnuniyet netice alınmıştır. Birlik hâlinde eğitim için vakit bulunamamıştır. Deniz yolculuğu sırasında yapılacak plan tatbikatları (Plan takımı tedarik edilebilirse) ve kum masası çalışmaları ile bu eksik kısmen telâfiye çalışılacaktır.

Savaşa katılma kararının alınmasından çok kısa bir süre sonra yola çıkması gereken Türk birlikleri muhtemel savaş senaryolarına karşı hazırlıklı olmalıydı. Hazırlık süresi az olduğundan öncelikle subay ve astsubay kadrosunun eğitime ağırlık verildi. Muharebe alanında komuta Amerikan karargahında olacağından savaşın ortaya çıkaracağı olağanüstü durumlarla birlikte müşterek hareketin zorlukları da komuta kademesinin hazırlıklı olması gereken durumlardandı. Dolayısıyla seçilen komuta kademesinin söz konusu eğitimlerin önemine vakıf olması özellikle vurgulanan bir husustu. Yazıcı'nın bizzat takip ettiği eğitim faaliyetlerinin savaş alanına sevk edilecek birlik için hayati öneme sahip olduğu şüphesizdi. Kore Savaşı'na katılacak olan Türk Tugayı hazırlıklarını tamamlayacak ve deniz yoluyla

² Tahsin Yazıcı'nın M1 Garand eğitimlerinde çekilmiş bir fotoğrafı için bkz. EK-2

Kore'ye sevk edilecekti. 17 Eylül 1950'den itibaren denizde geçecek yaklaşık 1 aylık sürede bu birliklerin eğitimi gemide devam etti. Gemide geçen sürede yapılacak eğitimlerle ilgili hazırlanan tarifname komuta kademesinin konuya verdiği önemi göstermekteydi (DBA, 44874/216231/76, 25.07.1950; 44853/216583/36, 04.08.1950; ATASE, KS, 1/0/78, 30.08.1950; "Turkish commander in Korea gets U.S. award TOKIO", 1951). 14 Eylül 1950 tarihinde Albay Celal Dora tarafından ilgililere gönderilen tarifnamenin önemini vurgulayan emirler şöyleydi (ATASE, KS, 2/0/18, 14.09.1950):

1- M1, Amerikan Piyade Otomatik Tüfekleri ve Mk. Tf.leri için bastırılan tarifnamelerden P.Bl.lerine 18 adet, Ağr. Bl.ler ve Kh.Bl.ler ile Müstakil Bl.lere 15'er adet olmak üzere dağıtılmıştır. Bu tarifnamelerin hemen Bl.lere kadar dağıtımı yapılacak ve Bl.lere verilen bu tarifnamelerden her subay ve gediklide daima birer adet bulunacaktır. Sb. ve gedikliler yeni verilmiş bu silahlar hakkında tam bir bilgi sahibi olacaktır. Silahlar üzerinde buna göre çalışacaklardır.

2- M1 P.Tf ve Mk. Tf.ler hakkında çalışmalar nakil sırasında vapurda da devam edeceğinden buradaki çalışmalarda da tarifnameler subay ve gediklilerin yanında bulunacak ve aradığımda bana gösterilecektir. Emre göre hareket edilmesini rica ederim.

Türk Tugayı'nın ilk birlikleri 16 Ekim 1950 tarihinde muharebe alanına ulaşım yerleştikten sonra da eğitimlere devam edildi Amerikan komutası altında müşterek harekate devam edecek tüm birlikler için koordinasyon hayati derecede önemliydi. Türk kuvvetleri de müttefiklerin savaş usulleri ve ekipmanlarını tanıdıkça koordinasyon kabiliyeti artarak muharebelere devam etti. Türk askerinin kullanılan silahlara hakimiyetini artırmak maksadıyla yapılan eğitimler savaşın tüm şiddetiyle devam ettiği 1950-1953 yılları arasında aralıksız sürdürüldü. M1 Garand başta olmak üzere tüm piyade silahları için benzer eğitimler teorik ve uygulamalı olarak yapılmaktaydı. Bu durum Türk kuvvetlerinin diğer sınıfları için de geçerliydi. M1 ve diğer yeni silahların tanıtımı için kullanım kılavuzları hazırlanmıştı. Bu kılavuzların ilk örnekleri Kore Savaşı şartlarında hazırlanmış olan oldukça kısa talimatlardan ibaretti. İngilizceden tercüme edilen kaynakların ince teknik detayları üzerinde durulmamış hızlı ve anlaşılır metinler elde edilmeye çalışılmıştı. Örneğin; silahların tanıtımı için hazırlanan bir broşürde M1 Garand tüfeğinin temel muharebe kabiliyetleri gösterilerek diğer teknik detaylara yer verilmemişti. Ayrıca bu notta Amerikan ölçü birimleri aynen alınarak bunların metrik sisteme çevrilmesine ihtiyaç duyulmadığı görülmekteydi (Savcı, 2018, s. 59; Atlı, 2020, s. 31,64). Söz konusu broşürde M1 Garand hakkında birliklere iletilen temel bilgiler aşağıda gösterilmiştir (ATASE, KS, 71/0/35, 31.12.1952):

Tüfek, Cal. 30 M1

- a. Azami menzil: M2 Normal mermisi 3500 yd
M14 (T15) Zırh mermisi 3300 yd
  - b. Azami tesir mesafesi: 500 yd
  - c. Delme kuvveti: Zırh mermisi ile azami delme (İlk hızı 2765 Ft/s)
Malzeme	200 yd'da	600 yd'da	1500 yd'da
Zırh Levha	0.5 inç	0.3 inç	0.1 inç
Zırh Levha (Sertleştirilmiş)	0.3 inç	0.2 inç	0.1 inç
Kum (kuru)	8.0 inç	11.0 inç	9.0 inç
Kil (kuru)	18.0 inç	15.0 inç	10.0 inç
- d. Azami dağılma:
Mesafe	Azami Dağılma
200 yd.	0 yd.
600 yd.	1 yd.
800 yd.	2 yd.
1000 yd.	5 yd.
1600 yd.	25 yd.
- e. İlk hızı: M2 Normal mermi 2800 Ft/s
M14 Zırh mermisi 28030 Ft/s
  - f. Ateş sürati: Dakikada azami 16-32
Dakikada devamlı 16
  - g. Bağla doldurulur, bağda 8 atım
  - h. Ateş mevziindeki ağırlığı 3.840 Kgr.

Savaş boyunca Türk birliklerinin Amerikan silahlarını kullanmalarına yönelik eğitimler teorik ve uygulamalı olarak devam etti. Düzenli olarak yapılan atış eğitimlerinde askerin M1 Garand tüfeklerine hakimiyetini ve dolayısıyla savaşa katkısını artırmak esastı. Askere verilen eğitimlere subaylar için düzenlenen nişancılık eğitimleri de eklenmiş bu sayede tüfeklerin kullanımıyla ilgili eğitim verecek uzman personel yetiştirilmesi hedeflenmişti. Amerikan subaylarının da katılacağı nişancılık eğitimlerinden biri için yayınlanan kurs emrinde eğitimin söz konusu hedefi şöyle vurgulanmıştı (ATASE, KS, 71/0/35, 31.12.1952):

Bu kursun gayesi, Amerikan ve Türk subaylarının müşterek çalışması ve yetiştirilmesi sayesinde bunların ellerindeki erlere nişancılığı layikiyle öğretebilmelerini sağlamaktır. Bütün subay talebeler pratik derslere hem hoca hem de talebe şeklinde iştirak edeceklerdir ki bu suretle talebelerin atışta karşılaşılabilecekleri zorlukları takdir etsinler. Böylece talebelere iyi bir tecrübe kazandırılmış ve atış esnasında hemen yerinde lüzumlu tashihati yaparak sadece hocalık değil aynı zamanda hataları görmeleri de edilmiş olacaktır.

Savaşın seyrine uygun olarak Kore'deki Türk kuvvetine yeni askerlerin gelmesi ve bazılarının da yurda dönmesini gerektirmekteydi. Bölgeye yeni gelen kuvvetler M1 Garand ve gerekli diğer Amerikan silahlarıyla donatılmaktaydı. Bu birliklerin teçhiz edilmesi ve eğitimleri de muharebeler arasındaki uygun zamanlarda yapıyordu. Birliklerden düzenli olarak alınan raporlara ek olarak yeni kuvvetlere dağıtılan silah ve harp malzemesinin durumuyla ilgili bilgiler de istenmekteydi. Bu raporlar talep edilirken silah ve harp malzemelerinin miktarı, durumu, sevk şekilleri ve kullanımlarındaki verimlilikle sorulmaktaydı. M1 başta olmak üzere diğer tüm piyade silahlarının muharebelerdeki verimliliklerinin sorgulanması ve kontrolü TSK'nin yeni silahlarla ilgili gelecek planlarının bir parçasıydı. M1 Garand için yapılan değerlendirmede silahın muharebe sahasındaki kabiliyetleri sıralanırken bazı zayıf yönlerine de yer verilmişti. ("We Stay in Korea and Fight", 1951; "More Turks for Korea", 1951) Eldeki silahlarla mukayese edilerek yapılan bu değerlendirme aşağıda gösterilmektedir (ATASE, KS, 9/0/24, 11.01.1951; 78/0/33, 10.08.1952):

M1 Piyade Tüfeği: Bilumum Piyade tüfeklerinden iyidir.

- a) Yarım otomatik olduğundan ateş sürati fazladır.
- b) Fişek haznesi 8 mermi aldığından dolduruş için sarf edilecek zaman ve bir anda kullanılacak mermi miktarı diğer piyade tüfeklerine nazaran iyidir.
- c) Nişangah tertibatı kabili ayar olduğundan vuruş noktası düzeltilmesi ve rüzgar tashihati yapılır. Ve dolayısı ile atış sıhhati daha fazladır.
- d) Silah kendiliğinden boşaltma ve dolduruşunu yaptığından nişan noktası kaybolmadan devamlı ateş etmek imkânı vardır. Bu da diğer tüfeklere göre büyük bir üstünlüktür.
- e) Tesiri kat'i ve öldürücüdür.
- f) Diğer piyade tüfeklerine nazaran geri tepmesi daha azdır.
- g) Tüfek temizlik için kolayca sökülür ve bütün parçaları ayrılır.
- h) İlk hızının fazla oluşu hem otomatikliğini kolaylaştırır hem de yakın mesafede zinde kuvveti fazladır.
- i) Dipçikte hazne içinde temizlik tüpü ve tel fırça mevcuttur.
- j) Kasatura sustalıdır kendiliğinden yere düşmez ve zayi olmaz.
- k) Ek namlu ile (bomba atan) bomba, tenvir, işaret fişekleri atar.
- l) Ateş için yapılan hazırlıkta emniyet kolayca açıldığından kabzesi bırakılmadan emniyet açılabilir ve alınabilir.

Mahzurları:

- a) Üzerinde harbisi yoktur.
- b) Temizliğine çok dikkat etmek mecburiyeti vardır.
- c) Dolduruş çok eğitime muhtaçtır.
- d) Soğuk havalarda ve ilk dolduruşlarda sürgü tamamen kapanmadığından elle ileriye doğru oturtmak lazımdır.
- e) Kasatura kılıfı madeni olmadığından çabuk kırılabilir.

M1 Garand Piyade Tüfeğinin envantere girdikten yaklaşık 3 yıl sonra muharebede kullanılmış olması silahın yukarıda listelenen üstünlüklerini mukayeseli olarak tespit etme imkânı verdi. Her atıştan sonra tekrar kurularak ateşlenen mevcut piyade tüfeklerine nazaran M1 Garand ateş ve dolduruş hızının yanında güçlü ve isabetli atış imkânı gibi temel üstünlükler

sunmaktaydı. Silahın yarı otomatik bir mekanizmaya sahip olması yapılan mukayesede en önemli avantajı olarak görülmüştü. Savaş sırasındaki tecrübe bu avantajın doğrularken temizlikte hassasiyet gösterilmesi ve dolduruş esnasında kazaya sebebiyet vermemesi için dikkatli olunması gibi bazı dezavantajlar da tespit edilmişti. Ancak bu dezavantajlar silahın üstün teknik özelliklerinin yanında önemsiz detaylar olarak değerlendirilmişti. Bu bakımdan TSK envanterine giren ilk tüfeklerin gelişinden itibaren kalan kısmın teslim alınmasında acele edilmişti. Kore Savaşı sırasında komuta kademesine sunulan raporlarda yeni tüfeklerin alımının son derece elzem olduğu ve alımlarda acele edilmesi gerektiği vurgulanmıştı. Savaş boyunca Türk ve ABD subaylarınca takip edilen Türk birliklerinin yeni silah ve ekipmanlarını etkili bir şekilde kullandığı görüldü. Savaş şartlarının doğurduğu zorluklar Türk askerinin yeni silahlara adaptasyonunu hızlandırmıştı. Kore Savaşı boyunca başarıları sebebiyle sık sık ödüllendirilen birlik ve personeller Türk-Amerikan birliklerinin koordinesinde de beklenmeyen aksaklıklar yaşanmadığına işaret ediyordu. Bu yönüyle Kore Savaşı, Türk ordusunun yeni teknolojiyi muharebe sahasında tanıyıp kullanmasını sağlarken Türkiye'nin ABD ile iş birliğinin ittifaka dönüşmesine de vesile olmuştu. Nitekim Türkiye'nin 1949'da yaptığı NATO üyelik başvurusu savaş sürerken 1952'de kabul edildi. Böylece Türkiye hem ABD ile ittifakını hem de Batı Bloku'ndaki yerini güçlendirmekteydi (ATASE, KS, 13/0/14, 25.02.1951; 26/0/135, 21.06.1951; 76/06/96, 04.07.1952; 140/0/56, 09.03.1954; The Present Situation in Turkey, 11.01.1957, s. 2; McGhee, 1990, s. 89; Abou-El-Fadl, 2019, s. 145-146).

II. Dünya Savaşı'ndan hemen önce ortaya çıkan yeni teknolojinin ürünü olan M1 Garand Piyade Tüfeği, savaştan hemen sonra TSK envanterine girerek Türk askerinin yeni teknolojiyle tanışmasında önemli bir araç oldu. Türk ordusunun ihtiyaçları göz önünde bulundurularak takip edilen askerî yenilikler arasında M1'nin kabiliyetlerini en çabuk ispatlayan silahlardan olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. M1 dönemin şartlarında önemli bir ateş gücü sağlıyor olsa da gelişen teknolojilere uygun olarak yeni silahların üretim ve satın alınması için çalışmalara devam edildi. 1952'den itibaren artık bir NATO üyesi olan Türkiye'nin uygun bulunan daha üstün silahlarla teçhiz edilmesi meselesi her zaman gündemdeki canlılığını korudu. 1968'de Almanya ile yapılan anlaşmalar çerçevesinde Heckler&Koch firmasının ürettiği yeni nesil piyade tüfeklerinin alınmasına karar verildi. Bu tüfekler tam otomatik olarak çalışması ve 20 fişeklik şarjörle beslenmesi sebebiyle M1'e göre ciddi üstünlüklere sahipti. Alımların düzenli bir şekilde devam etmesi ve daha sonra yapılan Türkiye'de üretim anlaşmasıyla H&K G3 Türk askerinin ana muharebe tüfeği olarak kullanılmaya başlandı (BCA, 228/90/17, 11.07.1968; 245/6/14, 16.01.1970; Ahmad, 2017, s. 19; Saray, 2019, s. 134; Thompson, 2019, s. 15-16).

Soğuk Savaş yıllarında uzun süre yurt savunmasında ve muharebede kullanılan M1 Garand Piyade Tüfekleri TSK'nin II. Dünya Savaşı'nda ortaya çıkan yeni teknolojiyle tanışmasında önemli bir unsur oldu. Daha üstün kabiliyetlere sahip yeni tüfekler alıncaya kadar M1 Garand tüfekleri geçiş döneminde Türk ordusunun piyade tüfeği ihtiyacını layıkıyla karşılamıştı.

Sonuç

Zorlu bir bağımsızlık mücadelesinin ardından kurulan Türkiye Cumhuriyeti için ordu her zaman önemli bir güç kaynağıydı. Osmanlı ordusunun son temsilcileri tarafından kurulan yeni devletin ilk yıllarında ordunun güçlü ve savaşa hazır bir vaziyette bulunması Türkiye'nin bölgesinde ve dünyada söz sahibi olabilmesi için hayati bir meseleydi.

Atatürk döneminde Türk ordusunun modernizasyonu için sürdürülen çalışmalar fiziki kabiliyetlerin artırılmasının yanında kalıcı sonuçlar alınabilmesi için doktrinde de iyileştirmeler yapılmasına odaklandı. Osmanlı döneminde olduğu gibi Cumhuriyet'in ilk yıllarında da Prusya Askerî Sistemi tercih edilirken ordunun ana muharebe silahları da Alman menşeliydi. İnönü

döneminde sürdürülmeye çalışılan modernizasyon çalışmaları II. Dünya Savaşı'nın başlamasıyla kesintiye uğradı. Türk ordusunda görev yapan Alman subaylar savaşın başlamasıyla ülkelerine dönerken, silah modernizasyonu için de ithalat kanalları neredeyse tamamen kapanmıştı. Türkiye savaş boyunca sürdürdüğü tarafsızlığını rağmen ordusunu seferber etmiş, bu süreçte Türk Silahlı Kuvvetleri eldeki imkânları korumak ve bunlarla yetinmek durumunda kalmıştı.

II. Dünya Savaşı sona erdiğinde Türk ordusu savaşa katılmamış olmakla birlikte savaş sırasında ortaya çıkan yeni askerî teknolojinin ürünlerinden de mahrum bir durumdaydı. Savaştan galiplerin safında çıkmış olsa da Türkiye yeni oluşan dünya düzeninde ABD ve Sovyetler Birliği arasında başlayan gerginliğin tam ortasında kaldı. Soğuk Savaş'ın başlangıcı Türk Silahlı Kuvvetlerini zorlu bir sürece sokmuştu. İnsan kaynağı bakımından kuvvetli olsa da Türk ordusunun savaşın yeni kurallarına göre yeniden yapılanması ve yeni silah ve harp araçlarıyla donatılması gerekmektedir. Türkiye'nin tehditlere karşı askerî modernizasyon arayışları ABD'nin Sovyetler Birliği'ne yönelik politikalarıyla kesince 1947'den itibaren iki devlet arasında ileride ittifaka dönüşecek askerî iş birliği başladı.

1947'den itibaren alınan Amerikan Askerî Yardımları, Türk ordusunun modern silah ve harp malzemesi ihtiyacını karşılarken, Türk ordusunun Alman Askerî Sistemi'nden uzaklaşarak Amerikan Askerî Sistemi'ni kabulünü kolaylaştırdı. Türkiye'de görev yapan Amerikan Askerî Komisyonu da bu sistemin yerleşmesinde önemli bir rol oynadı.

M1 Garand Piyade Tüfekleri, Amerikan Askerî Yardımları çerçevesinde alınmaya başladı ve Türk askerinin elinde söz konusu Amerikan etkisinin sembollerinden biri oldu. II. Dünya Savaşı şartlarında Amerikan birliklerinin ateş gücüne önemli bir katkı sağlayan bu tüfek Türk askeri için yarı-otomatik sistemde çalışan tüfeklerin ilk örneğiydi. M1 Garand tüfekleri alınmaya başladıktan kısa süre sonra Türkiye'nin Kore Savaşı'na katılması bu silahların muharebe sahasındaki kabiliyetlerinin de yakından tanınmasını sağladı. Silahın mevcut piyade tüfeklerine nazaran sağladığı hız ve ateş gücü savaşta sağladığı önemli avantajların başında geliyordu. Bu avantaj sayesinde Kore Savaşı'ndan sonra da uzun süre kullanılmaya devam edildi.

Amerika'nın Sovyet tehdidine karşı müttefikleri ile askerî iş birliğinin sembolü olan M1 Garand Piyade Tüfekleri, 1970'li yıllarda yeni nesil piyade tüfeklerinden olan H&K G3 Piyade Tüfeğinin kullanılmaya başlanmasına kadar önemini korudu. Günümüzde Türk Silahlı Kuvvetleri'nin tören ve karşılama birliklerinin kullandığı bu tüfek Soğuk Savaş döneminde Türk ordusunun savaş kabiliyetlerinin öne çıkan unsurlarından biri olmuştur.

Kaynakça

Arşiv Belgeleri

BCA (Başbakanlık Cumhuriyet Arşivleri)

113/36/3, 31.05.1947; 114/59/10, 02.09.1947; 115/77/1, 12.12.1947; 117/62/18, 17.09.1948; 118/103/11, 09.03.1949; 110//1/15/, 10.08.1950; 216/30/06, 10.09.1950; 228/90/17, 11.07.1968; 245/6/14, 16.01.1970.

DBA (Dışişleri Bakanlığı Arşivi)

23777/103889/16, 15.03.1944; 23777/103889/15, 01.01.1945; 23777/103903/25, 20.09.1945; 23777/103903/4, 26.01.1946; 23777/103903/3, 30.01.1946; 23777/103903/1, 01.02.1946; 44874/216231/76, 25.07.1950; 44853/216583/36, 04.08.1950.

ATASE (Genelkurmay Askerî Tarih ve Stratejik Etüt ve Denetleme Başkanlığı Arşivi)

KS (Kore Savaşı)

1/0/4, 05.08.1950; 1/0/10, 16.08.1950; 1/0/78, 30.08.1950; 2/0/18, 14.09.1950; 3/0/113, 18.09.1950; 9/0/24, 11.01.1951; 13/0/14, 25.02.1951; 26/0/135, 21.06.1951; 76/06/96,

04.07.1952; 70/0/46, 08.08.1952; 78/0/33, 10.08.1952; 71/0/35, 31.12.1952; 140/0/56, 09.03.1954.

Resmî Yayınlar

Contribution to nie-9: Turkey. (1951). y.y.: Office of Intelligence Research Department of State.
J.C. Garand semiautomatic rifle. (1932). Washington: U.S. Patent Office.

Basic field manual U.S. rifle, caliber .30, M1903. (1940). Washington: United States Government Print Office.

German infantry weapons special series no.14. (1943). Washington: Military Intelligence Service War Department.

Intelligence handbook Soviet ground force weapons and armoured vehichles. (1969). y.y.: Directorate of Intelligence.

Manual for Tokarov manual for rifles&carbines. (1954). Carlisle: Ordnance Corps, Hartmann R.T. (t.y.).
Uncle Sam in Turkey. New York: Turkish Information Office.

The present situation in Turkey. (1957). y.y.: Centrel Intelligence Agency.

Turkey. (1948). y.y.: Central Intelligence Agency.

Turkey as an ally. (1956). y.y.: Central Intelligence Agency.

Turkey's possition in the East-West struggle. (1951). y.y.: Central Intelligence Agency.

U.S. rifle caliber .30, M1 (1965). Washington: Headquarters Department of The Army.

Bruscino, T. A. Jr. (2009). M1 Garand rifle. J. T. Hoffman (Ed.), *A history of U.S. army adaptation in war and peace* (s. 5-17). Washington: Center of Military History United States Army.

Gazeteler

Pravda Echoeslzvestia in attack on Trumann Greek-Turkish policy. (1947, 16 Mart). *The Sunday Star.*

Truman's Greek Policy winning wide support. (1947, 28 Mart). *The Willmington Morning Star.*

Truman Doctrine-Marshall Plan. (1947, 4 Temmuz). *The People's Voice.*

Who really did what to the Marshall plan Europe?. (1947, 12 Temmuz). *The Chicago Star.*

Vandenberg won't fight. (1947, 7 Kasım). *The Arizona Sun.*

Marshall Plan aid fostering second revolution in Turkey. (1950, 28 Ekim). *The Evening Star.*

We stay in Korea and fight. (1951, 15 Ocak). *Halifax Evening Courier.*

More Turks for Korea. (1951, 6 Ağustos). *The Scostman.*

Turkish commander in Korea gets U.S. award Tokio. (1951, 16 Eylül). *Civil & Military Gazette.*

Araştırma ve İncelemeler

Abou-El-Fadl, R. (2019). *Foreign policy as nation making Turkey and Egypt in Cold War.* Cambridge: Cambridge University Press.

Ahmad, F. (2017). *Modern Türkiye'nin oluşumu.* (Alogan, Y. Çev.). İstanbul: Kaynak Yayınları.

Akkaya, E. (2006). *Türk ordusundaki stratejik ve doktriner değişiklikler (1923-1960).* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, Ankara.

Alkan, R. (2022). *Türk ordusunda son Alman General Hilmar von Mittelberger.* İstanbul: Timaş Yayınevi.

Ateş, B. (2020). Askeri değişim: Soğuk Savaş sonrası dönem üzerine bir inceleme. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İİBF Dergisi*, 10(1), 5-42.

Atlı, C. (2020). *Arşiv belgelerine göre Kore Savaşında Türk ordusu (1950-1953).* İstanbul: Kitabevi Yayınları.

Atmaca, A. Ö. (2014). *The geopolitical origins of Turkish-American relations: revisiting*

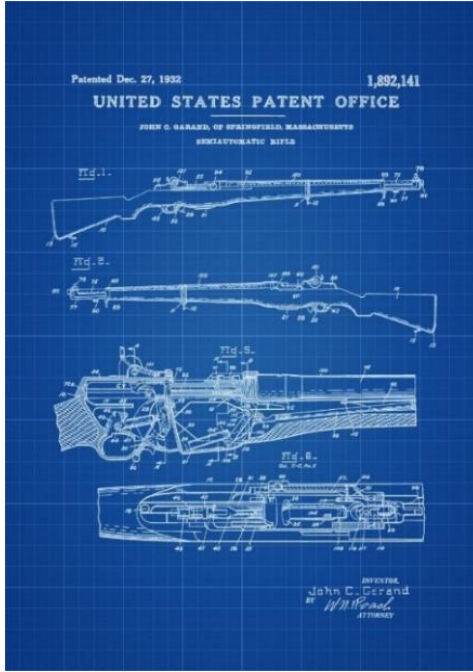
- the Cold War years*. All Azimuth, 3(1), 19-34.
- Ball, R.W.D. (2006). *Mauser military rifles of the world*. Iola: Gun Digest Books.
- Belge, M. (2014). *Militarist modernleşme Almanya, Japonya ve Türkiye*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Browne, S. A. (2003). *Patents for soldiers*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). U.S. Army Command and General Staff College, Fort Leavenworth.
- Celep, B. (2020). *Türkiye'ye Amerikan Askerî Yardım Kurulu (Jammât) ve Türkiye'deki faaliyetleri*. Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı.
- Çalış, Ş. H. (2017). *Turkey's Cold War foreign policy and Western alignment in the modern Republic*. London&New York: I.B.Tauris.
- Çifçi, E. (2022). *Prusya'dan Nato'ya Türk ordusunda batı etkisi 1880-1960*. İstanbul: Kronik Kitap.
- Çifçi, E. (2015). *Şark Cephesi'nden Kore'ye bir Türk generali Tahsin Yazıcı'nın askerlik serüveni*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Evered, K. T. (2010). The Truman Doctrine in Greece and Turkey: America's Cold War fusion of development and security. *The Arab World Geographer*, 3(1), 50-66.
- Erendil, M. (1988). *Topçuluk tarihi*. Ankara: Genelkurmay Basımevi.
- Gencer, A.İ., Örenç, A. F. ve Üner, M. (2008). *Türk-Amerikan silah ticareti tarihi I/belgeler*. İstanbul: Doğu Kütüphanesi.
- Grüsshaber, G. (2018). *The 'German Spirit' in the Ottoman and Turkish army, 1908-1938, a military history of knowledge transfer*. Berlin&Boston: De Gruyter Oldenbourg.
- Gürün, K. (1988). Türkiye'yi II. Dünya Savaşı'na sokma çabaları. *Belleten*, 52(104), 1455-1468.
- Güzeloğlu, E. (2022). İstiklâl Harbi'nden mekanize savaşa: iki savaş arası dönemde Türk ordusunun kara doktrini ve tartışmaları (1923-1939). *Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları*, 41, 179-228.
- Hale, W. (2014). *Türkiye'de ordu ve siyaset*. (Fethi, A. Çev.). İstanbul: Alfa Yayınları.
- Hanhimaki, J. M. ve Westad, O. A. (2003). *The Cold War a history in documents and eyewitness accounts*. Oxford&NewYork: Oxford University Press.
- Hart, S. (2018). *German weapons of World War II*. London: Amber Books.
- Holm, M. (2017). *The Marshall Plan a new deal for Europe*. New York&London: Routledge.
- Jenzen-Jones, N.R. (2017). *Global development and production of self-loading service rifles 1896 to the present*. Genava: Small Arms Survey.
- Jones, H. (1989). *A new kind of war America's global strategy and The Truman Doctrine in Greece*. New York&Oxford: Oxford University Press.
- Koçak, C. (2013). *Türkiye'de Millî Şef dönemi (1938-1945)* (Cilt 2). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Korkmazcan, N. S. (2021). *İkinci Dünya Savaşı'nda Türk diplomasisi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Kostak, E. (2022). İkinci Dünya Savaşı'nın ardından ABD'nin Türkiye'ye yönelik başlattığı askerî yardımlara Truman Doktrini ve Marshall Planı'nın etkisi. *Atatürk Dergisi*, 11(1), 9-23.
- Mcghee, G. (1990). *The US-Turkish-NATO Middle East connection how the Truman Doctrine contained The Soviets in the Middle East*. New York: Palgrave Macmillan.
- McNab, C. (2013). *German automatic rifles 1941-1945 Gew 41, Gew 43, FG 42 and StG 44*. Oxford: Osprey Publishing.
- Munson, H. A. IV (2012). *The Joint American Military Mission To Aid Turkey: implementing the Truman Doctrine And transforming U.S. foreign policy, 1947-1954*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Washington State University, Washington D.C.

- Özçelik, N. (2017). *Mehmetçik Kore’de Kore Savaşı’nda Türk ordusu*. İstanbul: Yeditepe Yayınevi.
- Özdağ, Ü. (2017). *Atatürk ve İnönü dönemlerinde Türk Silahlı Kuvvetleri*. Ankara: Kripto Yayınları.
- Özlü, H. (2013). İkinci Dünya Savaşı’nda, Türkiye’ye gelen İngiliz heyetleri ile yapılan görüşmeler ve İngiltere’den alınan askerî yardımların sonuçları. *Atatürk Dergisi*, 2(1), 57-105.
- Sander, O. (2020). *Türkiye’nin dış politikası*. İstanbul: İmge Kitabevi.
- Saray, M. (2019). *Sovyet tehdidi karşısında Türkiye’nin Nato’ya girişi III. Cumhurbaşkanı Celal Bayar’ın hatıraları ve belgeler*. Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.
- Saruhan, Ö. (1989). *An analysis of foreign military sales procedures (Turkish procurement example)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). United States Navy Naval Postgraduate School, Monterey-California.
- Satterthwaite, J. C. (1972). The Truman Doctrine: Turkey. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 401, 74-84.
- Savcı, M. (2018). *Kore Savaşı’na katılan Türk birlikleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, İstanbul.
- Seijas, B. (2017). *CMP Turks*. GCA Journal, 21(1), 23-28.
- Sıvıış, E. (2019). Türk-Amerikan müttefikliğinde peşrev dönemi: Ödünç Verme-Kiralama Programında Türkiye. *Belgi*, 18, 1525-1543.
- Soysal, İ. (2000). *Tarihçeleri ve açıklamaları ile birlikte Türkiye’nin siyasal andlaşmaları, I. (1920-1945)*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Şarlak, Z. (2022). *Türkiye’nin milli güvenlik devleti kökeni, gelişimi, dönüşümü*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Tamkin, N. (2009). *Britain, Turkey and the Soviet Union, 1940-45*. London: Palgrave Macmillan.
- Tekeli, İ. ve İlkin, S. (2018). *Dış siyaseti ve askerî stratejileriyle İkinci Dünya Savaşı Türkiyesi* (Cilt 1). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Thompson, J. (2020). *The essential M1 Garand: a practical and historical guide for shooters and collectors*. New York: Skyhorse Publishing.
- Thompson, L. (2012). *The M1 Garand*. London: Osprey Publishing.
- Thompson, L. (2019). *G3 battle rifle*. London: Osprey Publishing.
- Uyar, M. ve Güvenç, S. (2022). A tale of two military missions: the Germans in the Ottoman Empire and the Americans in the Republic of Turkey. *War&Society*, 41(2), 86-106.
- Ünal, F.R. (2020). İkinci Dünya Savaşı’nda Türkiye’nin savaş dışı kalma politikaları ve sonuçları. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, 25, 201-221.

Ekler

Ek 1. John. C. Garand ve M1 Garand Tüfeği

Ek 2. General Tahsin Yazıcı'nın M1 Tüfeği Eğitimi (Erhan Çifçi Arşivinden)

Ek 3. Kore Savaşı'nda Türk Askeri M1 Garand Tüfekleriyle

